

Чинники успіху YES-2013 та українські європерспективи

Зважаючи на нестримне бажання України не тільки долучитися до політичних процесів, котрі сьогодні мають вирішальний вплив на розвиток основних сфер взаємодії між державами, а й посісти почесне місце «провідного суб'єкта» цих відносин, від 19 по 22 вересня 2013 року понад 250 провідних представників політичних, ділових і громадських кіл із більш як 20 країн світу обговорювали основні глобальні виклики та їхнє значення для України, Широкої Європи та світу. 10-ту Ялтинську щорічну зустріч «Україна та світ в епоху змін: фактори успіху» організував суспільний інститут публічної дипломатії «Ялтинська європейська стратегія» (*the Yalta European Strategy – YES*) у партнерстві з Фондом Віктора Пінчука.

Представники світового політикуму й широкої громадськості у приміщенні історичного Лівадійського палацу в Криму намагалися окреслити чинники успіху сильних, конкурентоспроможних, самодостатніх правових держав і суспільств в економічній, енергетичній та інноваційній сферах. Це наразі є особливо важливим для України в контексті визначення майбутнього Широкої Європи та перспектив нашої держави щодо інтеграції до європейських структур і співпраці з ними.

– Процес інтеграції повинен відповідати певним правилам, які вимагають політичних рішень. Ми, зі свого боку, заявляємо, що двері для України залишаються відчиненими. Радитимемо, якщо вона ввійде в них. Однак лише самі українці можуть ухвалити ключові рішення. Тому маємо надію, що вони прийматимуться тоді, коли ми тримаємо двері відчиненими, – заявив міністр закордонних справ Швеції Карл Більдт на вітальному вечорі Ялтинської зустрічі 19 вересня. За його словами, сьогодні шлях до Європи здається довшим, аніж шлях на Схід, однак він вигідніший, наприклад, з економічного боку: приєднання до Митного союзу Росії, Білорусі та Казахстану призведе до падіння ВВП України на 40%. А Зона вільної торгівлі з ЄС, напва-

ки, забезпечить нашої державі збільшення наявних показників валового внутрішнього продукту на 12%.

На думку Комісара ЄС з питань розширення та європейської політики сусідства Штефана Фюле, Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, підписання якої планується у найближчі кілька місяців, буде вигідною не тільки для Української держави, а й для її сусідів – передусім Росії. Тому Європа вітає консенсус між владою та опозицією, який можна вважати безпрецедентним і який наразі зароджується у Верховній Раді під час голосування за європейське законодавство.

– Ми хочемо, щоб наші партнери мали хороші, робочі відносини з Росією та іншими сусідніми державами. Тому робитимемо все, аби Угода про асоціацію й поглиблену та всеохопну зону вільної торгівлі з ЄС сприяла втіленню ідеї формування єдиної ЗВТ від Лісабона до Владивостока, – підкреслив єврокомісар.

Під час офіційного відкриття зустрічі 20 вересня Президент України Віктор Янукович і Президент Литовської Республіки Даля Грібаускайте представили своє бачення можливостей створення синергії для Широкої Європи.

– Україна перебуває між двома великими монстрами – Євросоюзом та Росією, і це ми відчуваємо щодня,

– заявив Віктор Янукович, наголосивши, що наша держава йде шляхом європейської інтеграції, проте, водночас, не відмовляється від співпраці з Російською Федерацією. Адже діалог із Росією щодо роботи України в рамках Митного союзу Росії, Білорусі та Казахстану і Єдиного економічного простору не припинятиметься у тій частині, яка не суперечить правилам Світової організації торгівлі та стандартам ЄС.

– Ми не хотіли, не хочемо й не хотітимемо протиставляти інтеграційні процеси по лінії «Захід – Схід»: ми хочемо їх об'єднати. У цьому сенсі Україна впевнено торує шлях модернізації, створюючи належні умови для ведення бізнесу. І це дозволяє нам працювати спільно, аби в майбутньому створити єдиний економічний простір від Ванкувера до Владивостока, – відзначив Президент нашої держави.

– Україна сьогодні перебуває в центрі уваги Європи та європейців. Точно так само, як Європа – в центрі уваги української політики. Зближуючись з Європою, Україні доводиться витримувати значний зовнішній тиск із боку противників євроінтеграції. Проте вже чітко зрозуміло, що асоціація з ЄС – стратегічний вибір України, – зауважила Президент Литовської Республіки Даля Грібаускайте.

За її словами, наразі Україні не обхідна консолідація політичної волі, адже вона повинна почати мислити як європейська країна й почувати ся нею. Хоча подальша євроінтеграція потребує від нашої держави виконання чітких конкретних завдань, серед яких – створення правових гарантій чистих і прозорих виборів, забезпечення рівних умов для розвитку всіх політичних партій і груп, існування судової системи, заснованої на принципі верховенства права.

– У Європі розуміють, якому тиску сьогодні піддається Україна, стикаючись із загрозою санкцій третіх країн, котрі не хочуть асоціації України з ЄС. Європа ніколи не чинила на Україну такого тиску й не робитиме цього надалі. Адже державу не можна змусити асоціюватися з Європою, – підкреслила Президент Литви, висловивши сподівання, що сьогодні Україна має достій сил протистояти цьому впливу.

– Україна повинна бути архітектором власного майбутнього. Вона – велика, сильна та поважна країна, здатна сама вирішувати, яким буде її завтрашній день, – наголосила Даля Грібаускайте.

– Той тиск, який чиниться на Україну останнім часом, указує на те, що в майбутньому дуже чітко стоятимуть питання суверенітету держави, тому їй, можливо, знову доведеться боротися за свою незалежність, – застеріг президент Світового банку (2007–2012 рр.) Роберт Зеллік, коментуючи можливість підписання Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом. Пан Зеллік висловив сподівання, що, незважаючи на політичні розбіжності в країні, Україна зможе скористатися моментом і рухатися вперед, адже за допомогою ЄС їй набагато легше вдасться здолати світове суперництво й конкуренцію.

– Гадаю, Україна може чудово співіснувати з Росією і водночас підписати Угоду про асоціацію з Євросоюзом, або навіть стати його членом. У вашій історії були хороші приклади взаємодії і з однією, і з другою стороною, – сказав президент США (1993–2001 рр.) Білл Клінтон, беручи участь у дискусії «Завтрашній світ очима творців сьогодення».

Зі свого боку, прем'єр-міністр Великої Британії (1997–2007 роки) Тоні Блер зауважив: Україна має вражаючий потенціал в економіці та географії і, відповідно, орієнтована на Європу в своєму мисленні. Експрем'єр висловив сподівання на те, що українці зможуть об'єднати ці чинники й, підписавши Угоду про асоціацію з ЄС, прочинять двері в своє майбутнє.

– Я з радістю почула новину про те, що Кабінет Міністрів України вже схвалив текст Угоди про асоціацію. Це – значний процедурний документ. Сполучені Штати підтримують прагнення України інтегруватися до Європи. Тісніші відносини України з ЄС будуть вигідними і для офіцій-

ного Києва, і для Європи, і для світу в цілому, – переконана державний секретар США (2009–2013 рр.) Хілларі Клінтон. Вона також зазначила, що завдяки значному економічному потенціалу перед нашою державою відкривається велике майбутнє. Адже її сільськогосподарські продукти та чудові шоколадні цукерки можна експортувати до багатьох країн світу. А список природних ресурсів, які має Україна (зокрема, природний і сланцевий газ), дає їй можливість рухатися вперед і стати енергетично незалежною державою.

– Енергобезпека – та Ахіллесова п'ята, котра протягом 20 років змушувала українців чинити так, як цього бажали її партнери. Однак слід пам'ятати, що ціна на газ ніколи не становитиме 50 доларів США за одну тисячу кубічних метрів. Росіяни не прокидатимуться й не думатимуть про Україну, тому сподіватися на те, що Росія знизить ціну на газ, не можна. Навпаки, треба дякувати росіянам за те, що вони змушують нас розробляти нові технології та перейматися питаннями енергоефективності, – заявив Президент України (1994–2005 рр.) Леонід Кучма під час сесії «Енергетика: загрози, рішення, революції».

Виступаючи на цьому засіданні, віце-прем'єр-міністр України Юрій Бойко зауважив: у наступному десятилітті нові джерела енергії, які розвиваються досить високими темпами, створюють нормальну конкуренцію традиційним енергоресурсам. Це означає, що прибутки, отримані від їх продажу, вкладатимуться в розвиток нових технологій, а створена таким чином конкуренція приведе до зниження цін в енергетичному секторі.

– Енергозбереження, нові технології видобутку газу та розробка відновлюваних джерел енергії – шлях до енергетичної незалежності будь-якої країни. Зокрема, США сьогодні просуваються до повної енергонезалежності, плануючи до 2020 року стати енергетично самодостатньою країною, а до 2030-го – почати експортувати газ. Домогтися такої динаміки Сполученим Штатам удалося завдяки відкриттю нових покладів нафти та сланцевого газу, а також системній роботі на шляху постійного підвищення енергоефективності й енергозбереження. Сьогодні ціна на газ у США в 3–4 рази нижча, ніж у Східній Європі, залежної від постачання газу з Росії та Середньої Азії. Крім того, «сланцева революція» допомогла США створити 2,5 мільйона нових робочих місць, – розповів колишній міністр енергетики США Білл Річардсон.

– Підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, заплановане на кінець листопада поточного року, може призвести до дефолту в Українській державі, – попередив радник президента Росії з питань регіональної економічної інтеграції Сергій Глазьев. На його дум-

ку, загальні витрати на подолання наслідків дефолту в Україні становитимуть 25, а, ймовірно, і 35 мільярдів євро. Тому невідомо, чи готова Європа взяти на себе такий тягар фінансової відповідальності.

За словами генерального директора Світової організації торгівлі Паскаля Ламі, Україні належить зробити базовий вибір між двома основними моделями торговельної політики, що існують у світі. Але, хоч би який вибір вона зробила, розвиток держави залежатиме від ситуації всередині країни і від її здатності протистояти зовнішньому тиску та наявним викликам.

– Підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом – шанс для втілення в життя системних реформ. Тому ми (опозиційні сили) зробимо все для того, щоб цей документ було підписано, а потім контролюватимемо виконання його умов. Адже українці – це європейці. А Україна – це Європа. І ми, українці, зможемо це довести, – запевнив парламентний депутат України, голова політичної партії «УДАР» Віталій Кличко.

За словами народного депутата України Арсенія Яценюка, після підписання Угоди про асоціацію з ЄС Україна готова відкрити нову сторінку відносин із Росією – без залякування й погроз, із нормальними процедурами експортного контролю, проте за умови дотримання трьох «ні»: ні – Митному союзу, ні – російській мові як державній в Україні, ні – військовим блокам із Росією.

– Після підписання Угоди ми маємо виконати масштабну роботу з гармонізації всіх вітчизняних технічних норм і стандартів із європейськими. Проте впровадження євростандартів якості не стане перешкодою для торгівлі з країнами Митного союзу й, зокрема, з Росією. Адже сама Росія, переглядаючи свої стандарти якості, рухається до європейських норм, – зазначив Прем'єр-міністр України Микола Азаров, додавши, що українська влада також продовжить реформи, спрямовані на дерегуляцію економіки, дебіюкратизацію відносин між владою та бізнесом і диверсифікацію газових поставок.

– Україна ніколи не була так близько до того, аби опинитися всередині європейської спільноти... Ми не кажемо наразі про рік, два, десять: ми кажемо про дні, тижні. Залишилося менше двох місяців до Вільнюського саміту, і у вас є можливість, нарешті, бути разом із Євросоюзом. А це означає, що відповідальність лягає на обидві сторони, і вона дуже велика. ЄС, можливо, не найкраща організація в світі. Але вона абсолютно прагматична й серйозна. І якщо ми визнаємо умови – їх треба виконувати, – підкреслив президент Польщі (1995–2005 р.р.) Александер Квасневський.